

Report on Bachelor Thesis

Institute of Economic Studies, Faculty of Social Sciences, Charles University in Prague

Student:	Kroupa, Jan
Advisor:	Mgr. Jan Šolc
Title of the thesis:	Faktory determinující výši mzdy

OVERALL ASSESSMENT (provided in English, Czech, or Slovak):

Autor si klade za cíl analyzovat na Českém trhu práce mzdové rozdíly, mzdovou mezeru mezi muži a ženami, návratnost vzdělání a velikost mzdových rodilů. Práce ukazuje, že se autor seznámil s teorií lidského kapitálu a dokázal na jejím základě formulovat hypotézy, které je možné na základě běžných metod a dostupných dat empiricky testovat. Autor využil Mincerovu rovnici pro měření návratu investic do vzdělání, dále vypracovává model pro měření odvětvové segregace mezi muži a ženami založený na indexu rozdílnosti a na základě rozpracované teorie a uvedených metod analyzuje český trh práce. Práce se svou úrovní dle mého názoru řadí spíše k nadprůměrným bakalářským pracím a po formální stránce je výborně zpracována.

Na práci jsem zejména ocenil:

1. Komplexitu práce - je patrné, že autor do bakalářské práce investoval značné úsilí.
 - a. Práce je komplexní ve smyslu, že spojuje do komplexní analýzy několik různých myšlenkových zdrojů a několik postupů, přičemž ve výsledku se autorovi daří vše spojit do koherentní teze a přesvědčivého závěru.
 - b. Práce není rozvedením jediné úzce vymezené teze, ale spíše ukazuje, že se autor seznámil s danou oblastí výzkumu v širším smyslu, což je u bakalářské práce myslím správný postup, protože to autorovi poskytne dobrý základ pro budoucí výzkum, který již může být úžeji specializovaný.
2. Formální stránku zpracování.
 - a. Na práci oceňuji stylistickou úroveň a obecně formální stránku, zejména srozumitelnost jazyka a přehlednost z hlediska organizace práce. Práce je obecně velmi uživatelsky přívětivá.
3. Schopnost autora aplikovat teorii a vytvořit model, který lze testovat ve vztahu k empirickým datům.
 - a. Až na některé výhrady (viz. níže) interpretace a aplikace teorie lidského kapitálu v práci nepůsobí příliš abstraktně a odtrženě od reality.
4. Autor se dobře orientuje v tuzemské literatuře v oblasti.
 - a. Do budoucna by asi bylo dobré pokusit se zpracovat více zahraničních zdrojů, které jsou v práci uváděny spíše okrajově, ale z hlediska autorova zaměření na český trh práce tato námitka možná není relevantní.
5. Dobrý přehled o vývoji trhu práce v ČR.
 - a. Zajímavé je mj. i autorovo srovnání situace před a po r. 1989, které je zajímavé z hlediska teorie lidského kapitálu. (Autor např. uvádí historický postřeh, že poměry před r. 89 mimo jiné vedly k eliminaci vazby mezd na úroveň lidského kapitálu).

Některé výhrady a připomínky:

6. Lze případně rozšířit koncept lidského kapitálu?

Report on Bachelor Thesis

Institute of Economic Studies, Faculty of Social Sciences, Charles University in Prague

Student:	Kroupa, Jan
Advisor:	Mgr. Jan Šolc
Title of the thesis:	Faktory determinující výši mzdy

- a. V kapitole 1 je použit „individualisticky“ definovaný lidský kapitál (tj. investice jednotlivce do zvýšení jeho vlastních příjmů), zajímalo by mne, jaký je vztah tohoto konceptu ke skupinovým aspektům, např. pracovní morálka určité kultury, firemní kultura, rodinné vztahy/modely, společenské sítě a jejich dopad na produktivitu, nebo naopak omezující kulturní prvky apod.
- b. Očekával bych lepší rozpracování konceptu „produktivita“ práce ve vztahu ke konceptu lidského kapitálu.
- c. Definice lidského kapitálu je obsažena v této větě: „Investicemi do lidského kapitálu jsou myšleny takové aktivity, které mají dlouhodobý vliv na naše peněžní nebo psychické příjmy.“ (s. 8) Čtenář by ocenil diskuzi otázky, jaký je tedy vztah tohoto „subjektivního“ konceptu LK ke společenskému pohledu na LK (tj. LK jakožto faktor determinující produktivitu práce). Zvýšení příjmu jednotlivce totiž nelze identifikovat se zvýšením jeho produktivity.
- d. Práce implicitně předpokládá, že z faktu, že vysokoškolsky vzdělaní mají vyšší mzdy lze vyvodit, že mají „více“ lidského kapitálu. To nemusí platit v byrokratických strukturách, kde může vysokoškolsky vzdělaný člověk bude mít vyšší mzdu často i tehdy, když nebude produkovat vůbec nic (rozdíl mezi reálnou produktivitou a kategorií „mzda“ není v práci řešen).
- e. V práci na s. 34-35 uvádí tyto další faktory, které ovlivňují výši mezd: vzdělání, gender, diskriminace, odbory, konkurence (s. 34, monopolistická renta je zmíněna na s. 17), technologie, vrozené vlohy, progresivní daně, regulace mezd, dotace na spotřební zboží (s. 35). Autor podle mne opomíjí tyto faktory: 1) institucionalizované mzdy v byrokracii a případné „fiktivní“ pracovní agendy, tj. agendy, které si dané skupiny sami vytvoří na základě ovládnutí institucí (například: úřednické pozice, politické funkce, korporátní byrokracie, akademické pozice), 2) informační asymetrie a vztah principal-agent (poradenské služby, management, advokacie), 3) rovněž by bylo možné vzít v potaz vyjednávací schopnosti: vysokoškolsky vzdělaní mají lepší „vyjednávací“ schopnosti, 4) případně vyšší mobilita absolventů vš na trhu a schopnost koncentrovat se ve městech s vyšší poptávkou na trhu práce.
7. Jsou zvažovány rasové rozdíly, nicméně nejsou uvedeny kulturní rozdíly a sociologické aspekty.
- a. V závěru práce se dočítáme, že mzdové rozdíly vycházejí též z toho, že rozdílné rasy mají rozdílné vrozené charakteristiky a vlastnosti, myslím, že rozumější je mluvit spíše o kulturních a případně sociologických rozdílech mezi skupinami (jak víme, že odlišné vzory chování jsou následkem vrozených charakteristik a že jsou tyto charakteristiky skutečně „vrozené“?).
8. Tvzení bez empirického důkazu je nutné prezentovat jako „předpoklad“ modelu.
- a. V práci se formuluje předpoklad modelu, že s vyšším věkem je růst mezd pomalejší. Současně autor uvádí, že tomu tak je, protože lidé ztrácejí motivaci k dalším investicím do lidského kapitálu. (Toto je uvedeno na s. 13 a v závěru.) Ze způsobu formulace není jasné, zda se jedná o předpoklad modelu, nebo zda autor odkazuje tímto na nějaký empirický důkaz tohoto tvrzení. Pakliže platí druhá možnost, bylo by dobré lépe toto empirické tvrzení podložit.
9. Nevhodné formulace, sporná tvrzení:
- a. Na s. 14 autor píše: **„Další investicí do lidského kapitálu může být zvyšování produktivity práce.“** s. 14 Tato věta je nevhodně formulována, vzhledem k tomu, že autor předpokládá, že

Report on Bachelor Thesis

Institute of Economic Studies, Faculty of Social Sciences, Charles University in Prague

Student:	Kroupa, Jan
Advisor:	Mgr. Jan Šolc
Title of the thesis:	Faktory determinující výši mzdy

všechny investice do lidského kapitálu jsou motivovány zvyšováním její produktivity, neboť tak jak je model vybudován, tak jsou produktivita a výše mzdy vždy identické a tedy veškeré investice do LK jsou za účelem zvyšování produktivity (předpoklad dokonalé konkurence).

- b. Na s. 16: **„Převažujícím názorem zůstává, že mzda by měla odrážet pracovní výkon a množství odvedené práce.“** Toto působí jako normativní výrok, ale autor chtěl říct zřejmě něco jiného. Celá sekce 2.1.1., která je klíčová z hlediska otázky vztahu konceptu produktivity a konceptu „mzda“, je nesrozumitelně formulována, není jasné kdo a proč „čím dál tím více přihlíží k charakteristikám zaměstnance odrážející[m] jeho lidský kapitál“. s. 16 Je zřejmé, že autor zde ve skutečnosti mluví o standardních postupech modelování a o významných předpokladech tohoto modelování, nicméně hlubší rozvedení těchto metodologických aspektů zde chybí a sekce 2.1.1 působí nedomyšleně.
- c. Na s. 38: **„Nejnižší rozdíly ve mzdách pozorujeme od 19 do 29 let. Z toho lze usuzovat, že hodnota lidského kapitálu mužů a žen má pro zaměstnavatele v této věkové kategorii přibližně stejnou hodnotu.“** Toto tvrzení mi přijde ukvapené. Ženy mají v tomto věku jiné motivace a priority a osobně by mne zajímalo srovnání v jakém věku ženy ukončují vzdělání oproti mužům. Jestliže průměrně ukončují vzdělání dříve, pak mohou mít případně více praxe; současně, očekávání rodinných závazků může vést k dřívější orientaci na kariéru, většímu „spěchu“. Nelze tedy dovozovat, že lidský kapitál je u této věkové kategorie identický, může se i u této věkové skupiny jednat o komplexnější příčiny.

10. Další obecné poznámky

- a. Neformální ekonomika – podnikatelé (často bez vš vzdělání, řemeslníci) z velké části prodávají své služby bez faktury a tyto příjmy nejsou statisticky podchyceny. Z daňových důvodů drobní podnikatelé dosahují záměrně nízkých oficiálních příjmů. Statistické údaje tedy nejspíše zkreslují výši příjmů u skupin s nižším vzděláním. Je tedy možné, že příjmy řemeslníků jsou vyšší než u některých skupin s VŠ vzděláním, což může být v rozporu se závěry práce. S tím souvisí případná potřeba rozlišit na více podskupin u VŠ vzdělaných (administrativa, školství vs. korporátní sektor). Nicméně předpokládám, že autor ve vztahu k neformální ekonomice postupuje dle konvencí v literatuře.

Report on Bachelor Thesis

Institute of Economic Studies, Faculty of Social Sciences, Charles University in Prague

Student:	Kroupa, Jan
Advisor:	Mgr. Jan Šolc
Title of the thesis:	Faktory determinující výši mzdy

SUMMARY OF POINTS AWARDED (for details, see below):

CATEGORY	POINTS
Literature (max. 20 points)	20
Methods (max. 30 points)	30
Contribution (max. 30 points)	15
Manuscript Form (max. 20 points)	20
TOTAL POINTS (max. 100 points)	85
GRADE (1 – 2 – 3 – 4)	1

NAME OF THE REFEREE: Matěj Vančura

DATE OF EVALUATION: 15.6.2012

Referee Signature

EXPLANATION OF CATEGORIES AND SCALE:

LITERATURE REVIEW: *The thesis demonstrates author's full understanding and command of recent literature. The author quotes relevant literature in a proper way.*

Strong Average Weak
20 10 0

METHODS: *The tools used are relevant to the research question being investigated, and adequate to the author's level of studies. The thesis topic is comprehensively analyzed.*

Strong Average Weak
30 15 0

CONTRIBUTION: *The author presents original ideas on the topic demonstrating critical thinking and ability to draw conclusions based on the knowledge of relevant theory and empirics. There is a distinct value added of the thesis.*

Strong Average Weak
30 15 0

MANUSCRIPT FORM: *The thesis is well structured. The student uses appropriate language and style, including academic format for graphs and tables. The text effectively refers to graphs and tables and disposes with a complete bibliography.*

Strong Average Weak
20 10 0

Overall grading:

TOTAL POINTS	GRADE		
81 – 100	1	= excellent	= výborně
61 – 80	2	= good	= velmi dobře
41 – 60	3	= satisfactory	= dobře
0 – 40	4	= fail	= nedoporučuji k obhajobě